

Παράρτημα

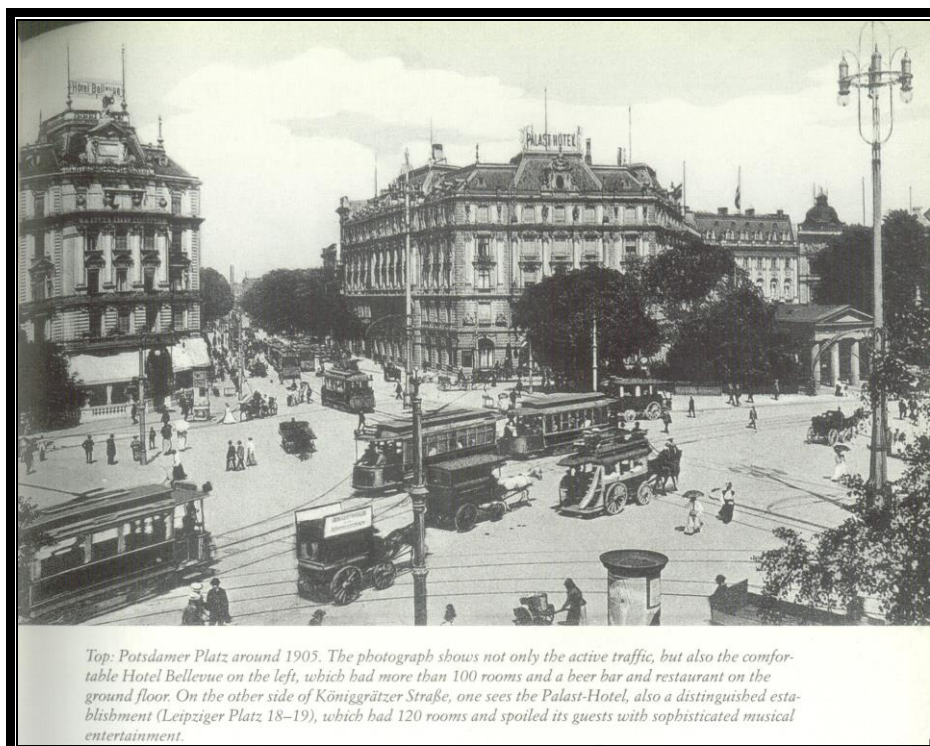
Μέρος 1

1. Bahnhof Friedrichstrasse, Βερολίνο, 1900.

2. Ο Καθεδρικός ναός του Βερολίνου, το 1905.

3. Η Ποτσντάμερ πλατς, το 1905.

Alexanderplatz

Alexanderplatz, named for Tsar Alexander I in 1805, was located outside of the walls of historic Berlin and served as a market place and parade ground. "Alex", as the citizens of Berlin call this square, was a gateway of sorts to the eastern parts of the city and developed into one of the most important traf-

fic junctions. It was given its own city railway station and later a main line station and became an intersection of several subway lines. The Tietz department store stood on the northern side of the square. Across from this on the south side stood the police headquarters that were constructed from 1885-90. The police headquarters building was one of the largest buildings in Berlin and

4. Η Αλεξαντερπλάτς γύρω στα 1910.

5. Ο Αυτοκράτορας Γουλιέλμος Β΄ στην Under den Linden, το 1910.

6. Η Πύλη του Βραδεμβούργου, το 1912.

7. Το κτίριο της Βουλής, το 1923.

8. Το κτίριο της Βουλής, το 1945.

9. Το κτίριο της Βουλής, 2 Μαΐου του 1945.

10. Το κτίριο της Βουλής σήμερα.

11. Φιλοπολεμική προπαγάνδα σε σχολικά βιβλία.

12. Παιδιά σε αναζήτηση τροφίμων, Βερολίνο, 1919, φωτογραφία του Βίλλυ Ρέμερ.

13. Πληθωρισμός, εκτύπωση χαρτονομισμάτων σε παλιό τυπογραφείο, Βερολίνο, 1923, φωτογραφία του Βίλλυ Ρέμερ.
Τα χαρτονομίσματα αγοράζονταν εβδομαδιαία μαζί με άλλα άχρηστα χαρτιά για ανακύκλωση, ενώ καινούρια τυπώνονταν με ιλιγγιώδεις ρυθμούς.

14. Κουκλοθέατρο σε σοκάκι, Βερολίνο, 1930, φωτογραφία του Βίλλυ Ρέμερ.

Assistenti volontari alle votazioni con manifesti elettorali per le elezioni nazionali del giugno 1932.

15. Εθελοντές βοηθοί των κομμάτων, στις εκλογές Ιουνίου του 1932.

La fiaccolata organizzata dai nazisti la sera del 30 gennaio 1933.

16. Η συγκέντρωση των ναζί, στις 30 Ιανουαρίου του 1933.

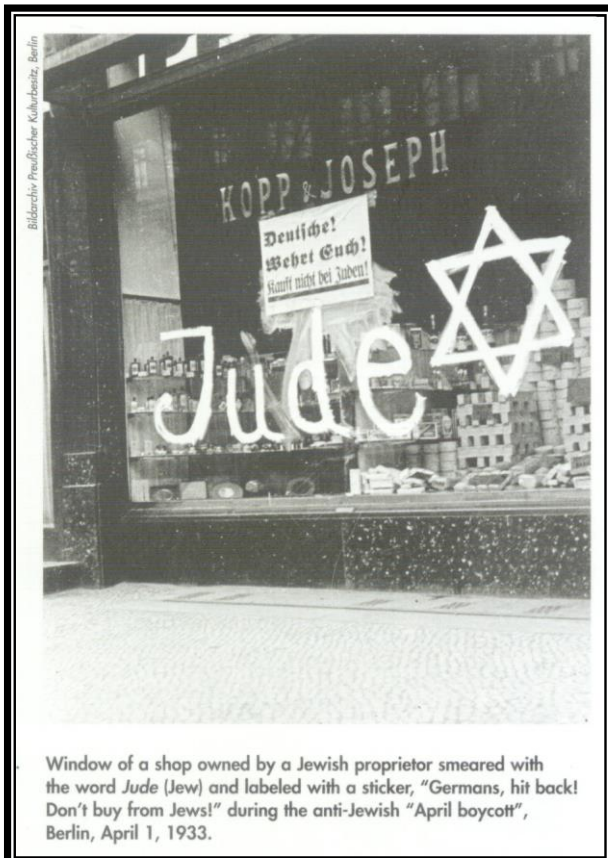

17. Μέλη της κυβέρνησης των ναζί στην Καγκελαρία, στις 30 Ιανουαρίου του 1933.

SA men blockade the shops owned by Jews on 1st April 1933 – pictured is a clothes shop on the Kurfürstendamm.

18. Μποϊκοτάζ σε εβραϊκά μαγαζιά στην Kurfürstendamm, 1η Απριλίου του 1933.

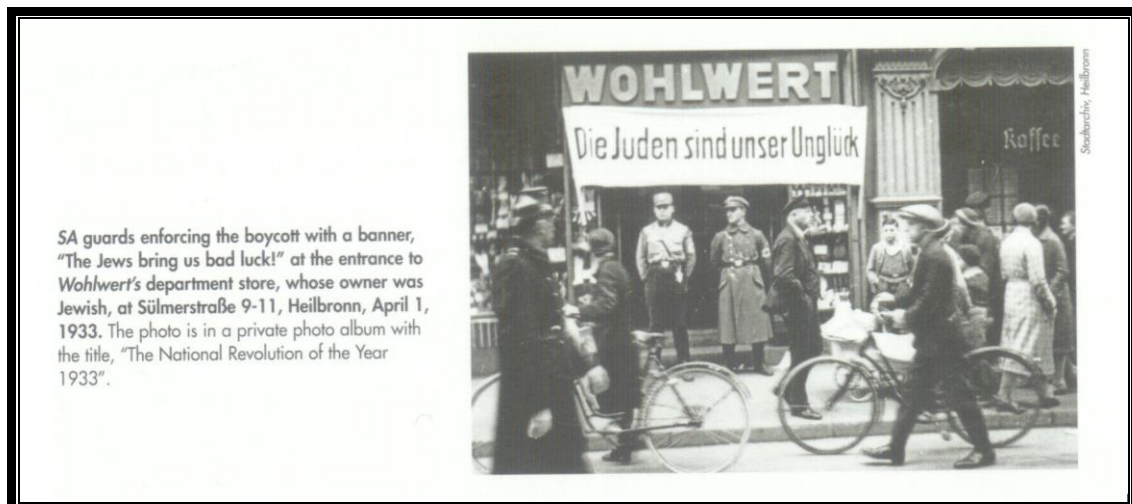

Window of a shop owned by a Jewish proprietor smeared with the word *Jude* (Jew) and labeled with a sticker, "Germans, hit back! Don't buy from Jews!" during the anti-Jewish "April boycott", Berlin, April 1, 1933.

19. Μποϊκοτάζ σε εβραϊκό μαγαζί, 1η Απριλίου του 1933.
Στην επιγραφή: «Γερμανοί, αντεπιτεθείτε!
Μην αγοράζετε από Εβραίους!».

20. Μποϊκοτάζ σε εβραϊκό μαγαζί από άντρες των SA και SS, 1η Απριλίου του 1933.

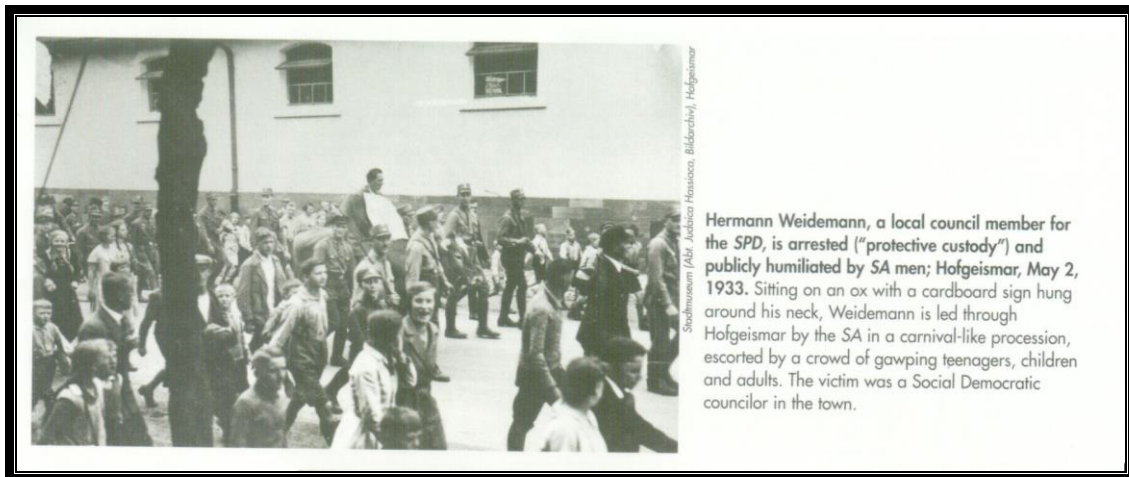

21. Μποϊκοτάζ σε εβραϊκό μαγαζί από άντρες των SA, 1η Απριλίου του 1933, με πανό που γράφει: «Οι Εβραίοι φέρνουν κακοτυχία».

Boycott call (Avoid Jewish doctors!) in front of the office of a Jewish doctor in Rastatt, April 1, 1933. The four guards posing are SS men, the uniformed man behind belongs to the SA.

22. Μπαικοτάς στο ιατρείο ενός Εβραίου γιατρού από άντρες των SA και SS, 1η Απριλίου του 1933, με πανό που γράφει: «Αποφύγετε του Εβραίου γιατρούς».

Hermann Weidemann, a local council member for the SPD, is arrested ("protective custody") and publicly humiliated by SA men; Hofgeismar, May 2, 1933. Sitting on an ox with a cardboard sign hung around his neck, Weidemann is led through Hofgeismar by the SA in a carnival-like procession, escorted by a crowd of gaping teenagers, children and adults. The victim was a Social Democratic councilor in the town.

23. Ένας αντιπρόσωπος του SPD, στο τοπικό συμβούλιο, συλλαμβάνεται και εξευτελίζεται δημοσίως, στις 2 Μαΐου του 1933.

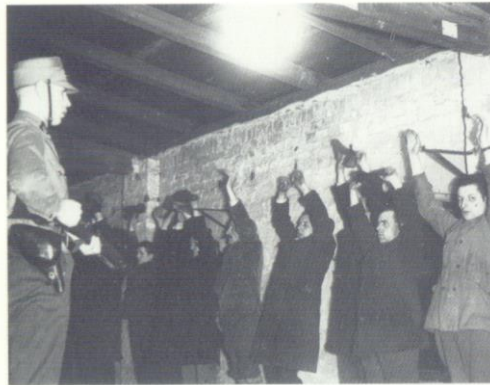
On 10th May 1933 Berlin students burn the books of "unaccepted" and Jewish writers on Opernplatz (today Bebelplatz).

24. Η καύση των βιβλίων, 10 Μαΐου του 1933.

Prominent Social Democrats under arrest are subjected to public humiliation, Karlsruhe, May 16, 1933. The uniformed men are SS members. Dr. Ludwig Marum (former minister in Baden and SPD Reichstag member), Dr. Adam Remmele (former minister in Baden, state president and SPD Reichstag member) and other well-known SPD politicians held in "protective custody" were transported to Kislau concentration camp. Ludwig Marum, a lawyer of Jewish origin, was strangled there on March 29, 1934 by camp guards.

25. Προεξέχοντες σοσιαλδημοκράτες υπό σύλληψη από άντρες των SS, στις 16 Μαΐου του 1933.

SS guarding abducted Hitler opponents in one of the many improvised torture cellars.

26. Σύλληψη αντιφρονούντων
σε πρόχειρα ορισμένο χώρο
ως κελί βασανιστηρίων.

On 1st August 1933 SPD politicians are taken away to the Oranienburg concentration camp just outside Berlin.

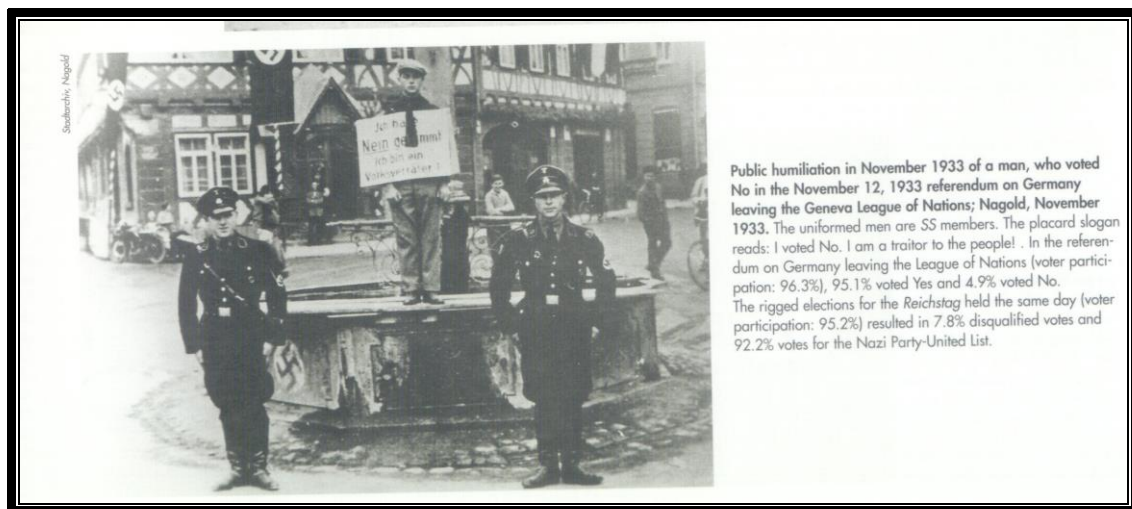
27. Πολιτικά πρόσωπα του SPD οδηγούνται σε
στρατόπεδο συγκέντρωσης κοντά στο Βερολίνο,
1η Αυγούστου του 1933.

The local SA and SS stage a public show of humiliation of two teachers and an accountant and auditor at Coburg market-place, September 30, 1933. The reasons for exposing the victims, both teachers at schools in Coburg, can be found in the words on the placards hung around their necks: I complained about an SA Führer! and: I banned pupils from saying Heil Hitler! The words on the placard of the third victim are illegible.

28. Δημόσιος εξευτελισμός δύο δασκάλων και ενός λογιστή, στις 30 Σεπτεμβρίου του 1933.

Η αίτια της κατηγορίας αναγράφεται στην κρεμασμένη στο στέρνο τους καρτέλα: «Απαγόρευσα στους μαθητές να λένε Χάιλ Χίτλερ» και «Διαμαρτυρήθηκα για έναν SA».

Public humiliation in November 1933 of a man, who voted No in the November 12, 1933 referendum on Germany leaving the Geneva League of Nations; Nagold, November 1933. The uniformed men are SS members. The placard slogan reads: I voted No. I am a traitor to the people! . In the referendum on Germany leaving the League of Nations (voter participation: 96.3%), 95.1% voted Yes and 4.9% voted No. The rigged elections for the Reichstag held the same day (voter participation: 95.2%) resulted in 7.8% disqualified votes and 92.2% votes for the Nazi Party-United List.

29. Δημόσιος εξευτελισμός νεαρού άντρα, το Νοέμβριο του 1933, γιατί ψήφισε «Όχι» στο δημοψήφισμα εξόδου της Γερμανίας από την Κοινωνία των Εθνών.

Το πλακάτ γράφει:
«Ψήφισα Όχι. Είμαι προδότης του λαού!».

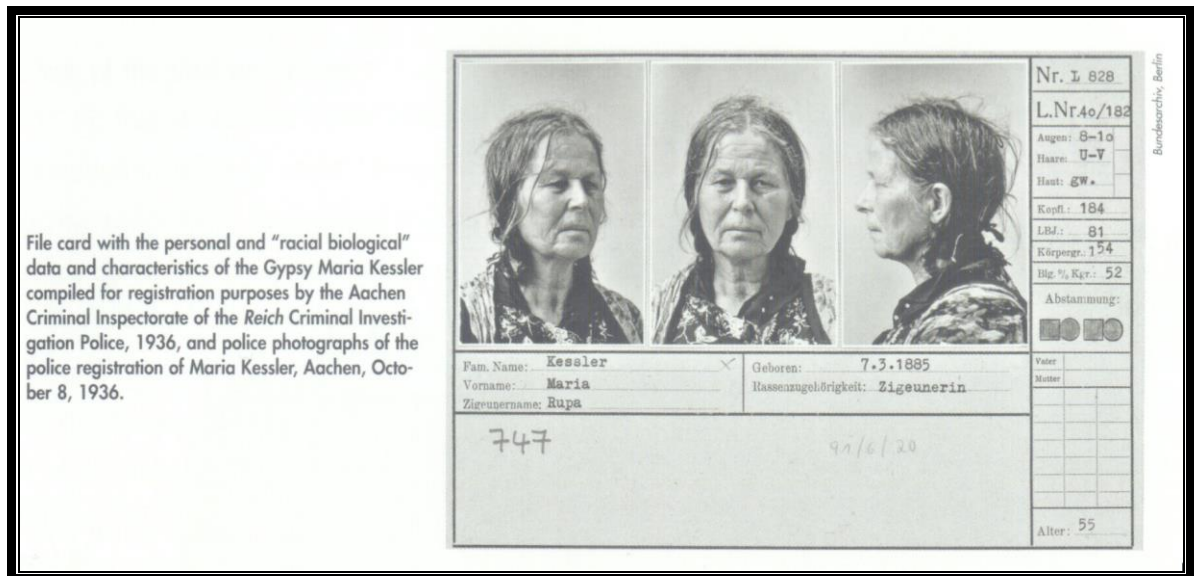
Enthusiastic members of the "Federation of German Girls" cheer the "Führer".

30. Ενθουσιασμένα μέλη της «Ομοσπονδίας Γερμανίδων Κορασίδων», που επευφημούν το Φύρερ.

"Day of National Work" on 1st May 1936 in the Lustgarten.

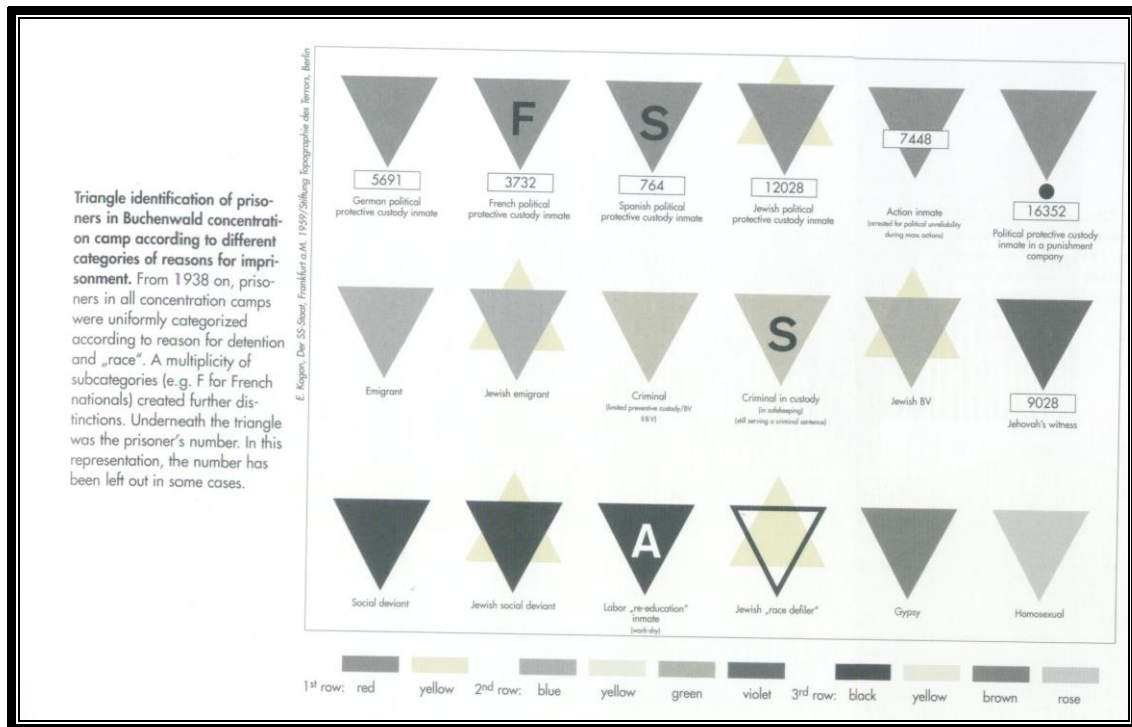
31. Η Πρωτομαγιά του 1936 γιορτάζεται ως «Ημέρα Εθνικής Εργασίας».

32. Προσωπική κάρτα, με φυλετικά χαρακτηριστικά γυναίκας Τσιγγάνας, 8 Οκτωβρίου του 1936.

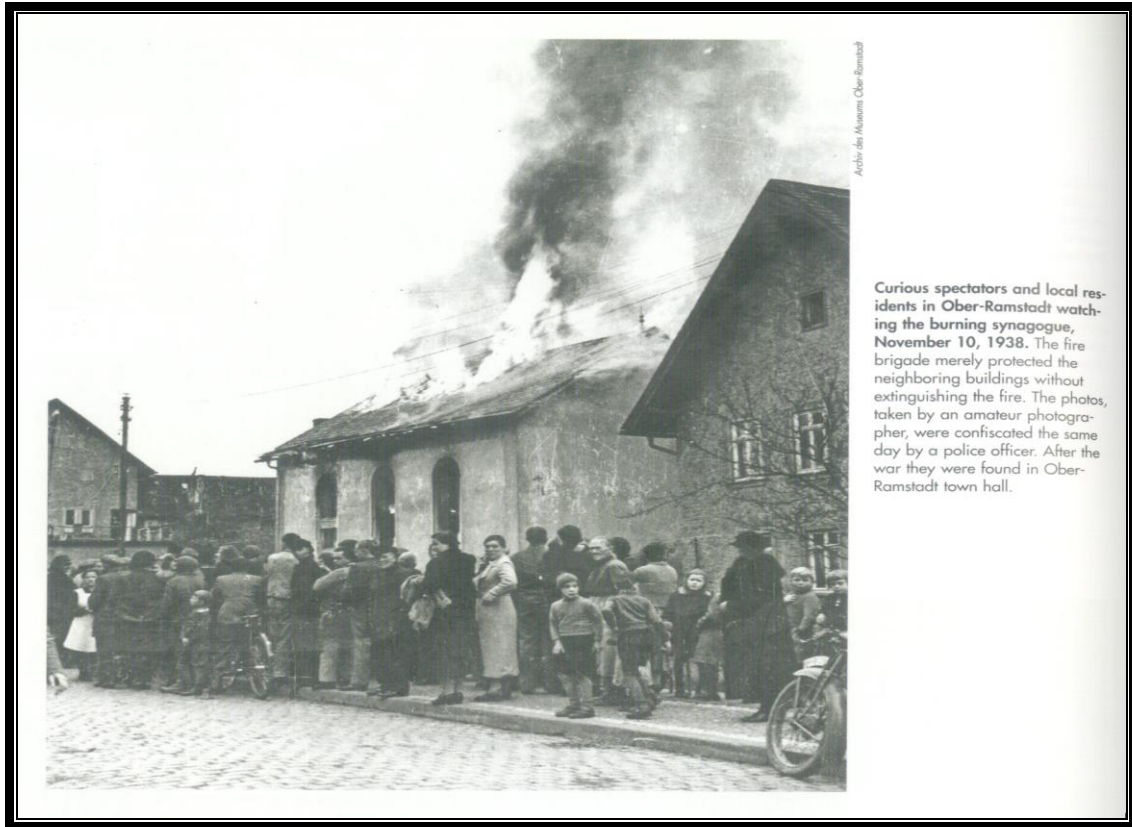
33. Εξέταση γυναίκας Τσιγγάνας για φυλετική αξιολόγηση, Απρίλιος του 1938.

34. Τριγωνικά διακριτικά κρατούμενων στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Buchenwald. Υπήρχαν διάφορες κατηγοριοποιήσεις, ενώ από κάτω αναγραφόταν ο αριθμός του κρατούμενου – εδώ δε φαίνεται παντού.

Από το 1938 και εξής οι κρατούμενοι κατηγοριοποιούνταν σε όλα τα στρατόπεδα, βάσει φυλετικών κριτηρίων και των λόγων κράτησής τους στο στρατόπεδο.

Κάποιες Υποκατηγορίες: Γερμανός πολιτικός κρατούμενος, Γάλλος πολιτικός κρατούμενος, Ισπανός πολιτικός κρατούμενος, Εβραίος πολιτικός κρατούμενος, Κρατούμενος Δράσης (σύλληψη σε διάρκεια απεργίας κ.λπ.), Εβραίος, Εγκληματίας, Μάρτυρας του Ιεχωβά, Τσιγγάνος, Ομοφυλόφιλος.

Archiv des Museums Ober-Ramstadt

Curious spectators and local residents in Ober-Ramstadt watching the burning synagogue, November 10, 1938. The fire brigade merely protected the neighboring buildings without extinguishing the fire. The photos, taken by an amateur photographer, were confiscated the same day by a police officer. After the war they were found in Ober-Ramstadt town hall.

35. Περιέργοι περαστικοί κοιτούν τον εμπρησμό Συναγωγής, το Νοέμβριο του 1938.

Georg Meißner

Furnishings looted from the synagogue were burned as a public spectacle on Wobescher market-place after the synagogue was set on fire, November 10, 1938. Among the crowd many teenagers and schoolkids.

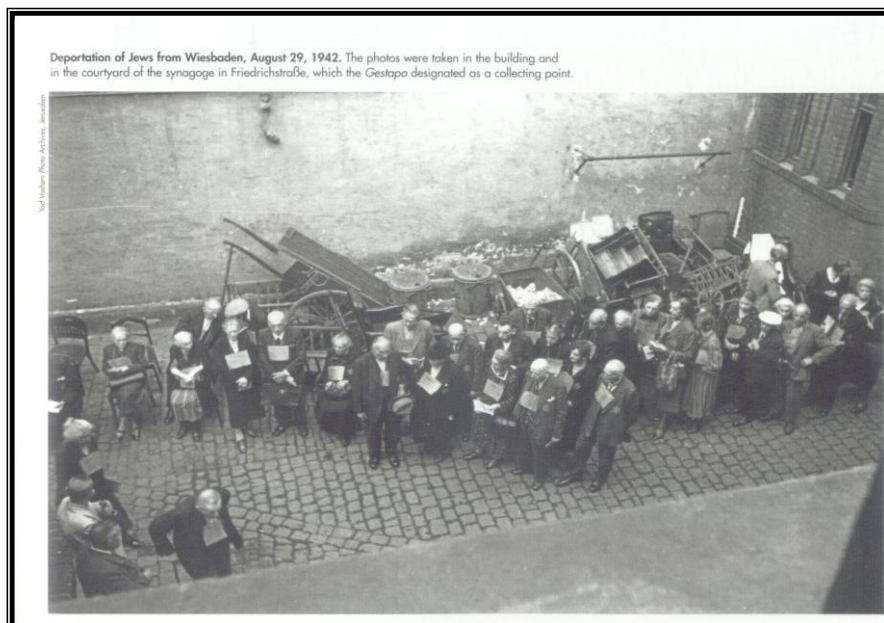
36. Ληλατημένα έπιπλα μετά τον εμπρησμό της Συναγωγής, το Νοέμβριο του 1938, κάηκαν ως δημόσιο θέαμα. Μεταξύ των θεατών υπάρχουν πολλοί έφηβοι και μαθητές.

37. Πλειστηριασμός και εκμετάλλευση της περιουσίας εκτοπισμένων Εβραίων, το 1942.

38. Εκτοπισμός Εβραίων από τη Βισμπάντεν, στις 29 Αυγούστου του 1942.

39. Εκτοπισμός Εβραίων από τη Βισμπάντεν, στις 29 Αυγούστου του 1942.

40. Αντισημιακή επιγραφή:
«Πάρκο ψυχαγωγίας. Για παιδιά. Απαγορεύεται
η είσοδος σε Εβραίους».
Παρίσι, Νοέμβριος του 1942.

41. Εκτοπισμός Τσιγγάνων, Μάρτιος του 1943.

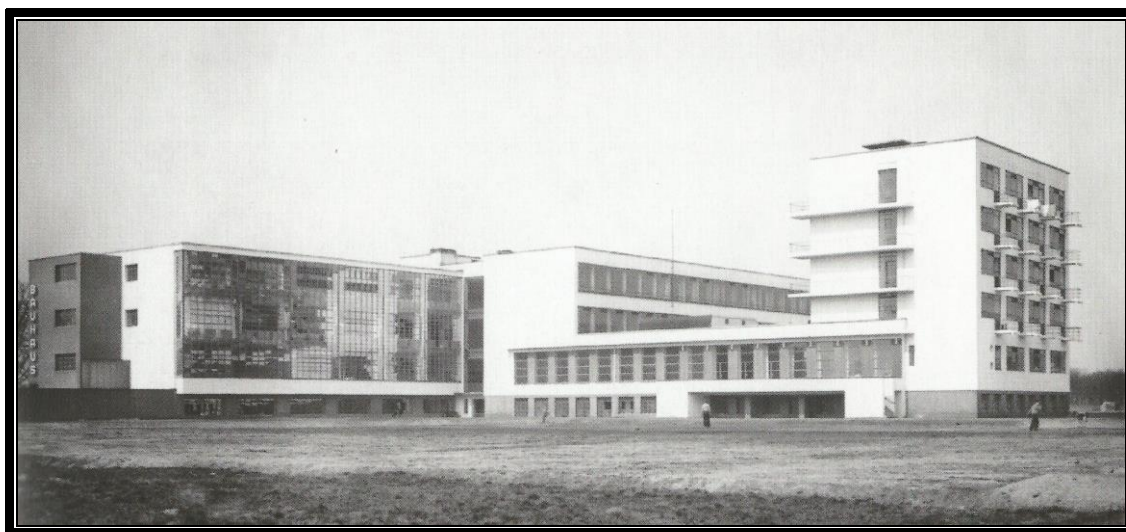
Μέρος 2

1. Μαξ Μπέκμαν (Max Beckmann), «Die Nacht» (Νύχτα), 1918-1919, εξπρεσιονισμός.

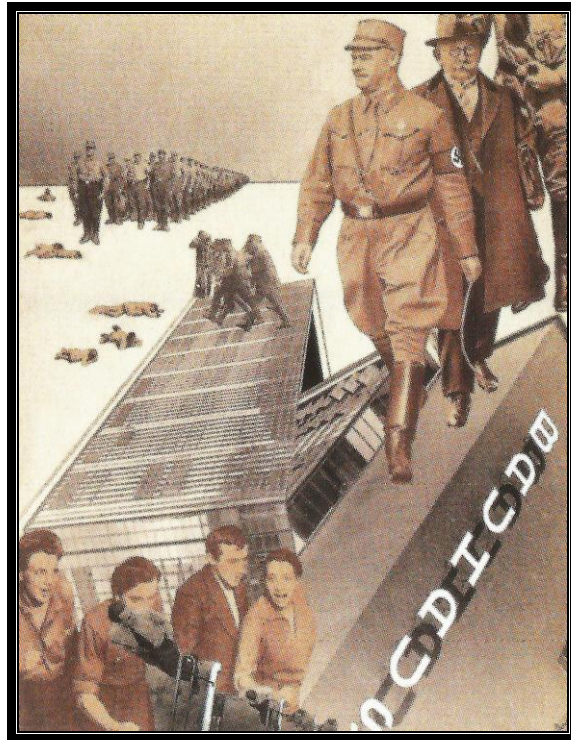
2. Όψη του Μπαουχάουζ στο Ντεσάου, του Αρχιτέκτονα Βάλτερ Γκρόπιους (Walter Gropius), με την κόκκινη πόρτα της εισόδου. Το σχεδιασμό του λογοτύπου έκανε ο Χέρμπερτ Μπάγερ (Herbert Bayer).

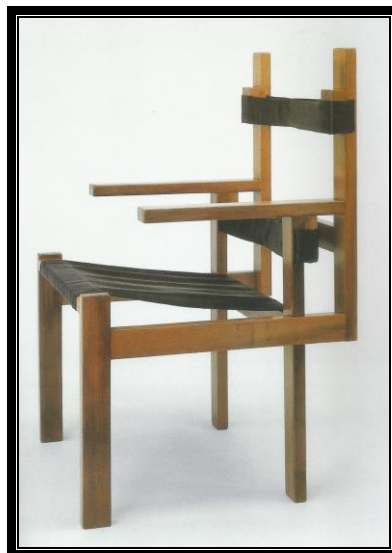
3. Συνολική άποψη του Μπαουχάουζ, στο Ντεσάου.

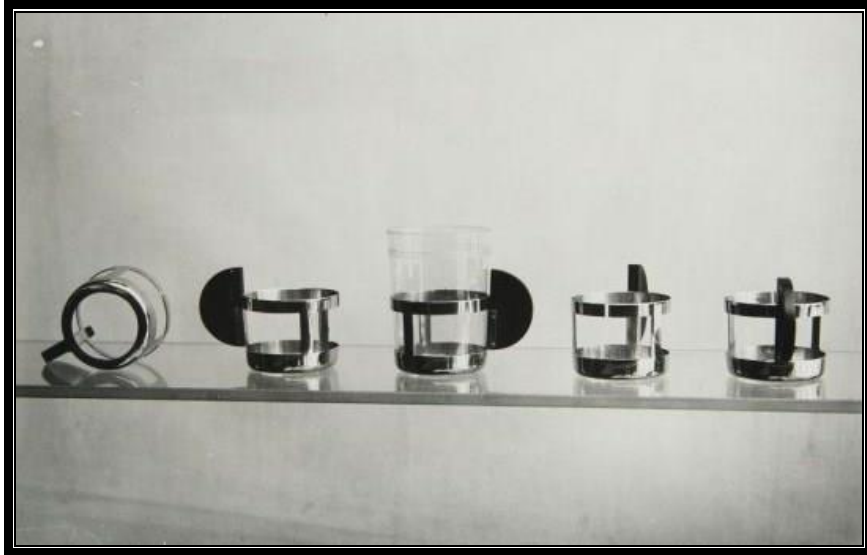
4. Μέλη του προσωπικού του Μπαουχάουζ, στα εγκαίνια της σχολής, στο Ντεσάου, στις 4 Δεκεμβρίου του 1926. Από τα αριστερά προς τα δεξιά: Βασίλι Καντίνσκι, η γυναίκα του Νίνα, Georg Muche (αρχιτέκτονας), Πάουλ Κλέε και Βάλτερ Γκρόπιους.

5. Το κολάζ του Ιάπωνα φοιτητή του Μπαουχάουζ, Iwao Yamawaki, φιλοτεχνήθηκε σε ανάμνηση της ημέρας διακοπής της λειτουργίας της σχολής στο Ντεσάου, το 1932.

6. Μαρσέλ Μπρόιερ (Marcel Breuer), καρέκλα, 1922.

7. Max Krajewski, θήκες για γυάλινα φλιτζάνια τσαγιού, σχέδιο του 1924, φωτογραφία της Lucia Moholy.

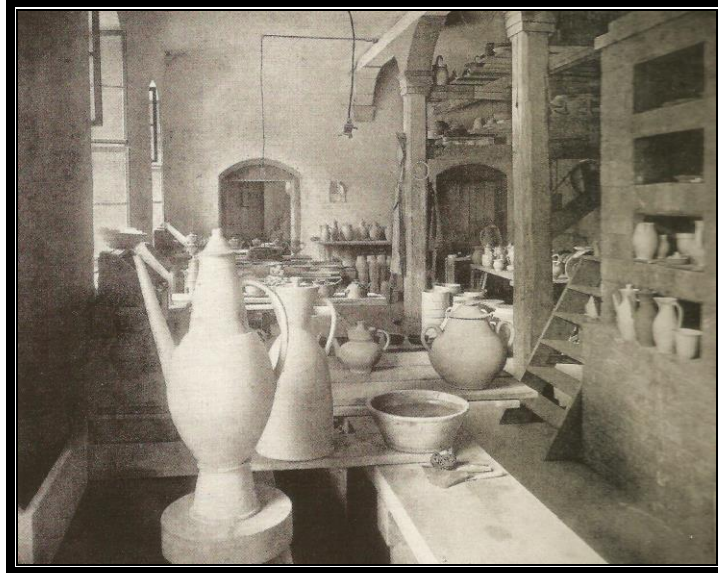
8. Otto Rittweger, σεβίτισιο του τσαγιού, σχέδιο του 1924, φωτογραφία της Lucia Moholy.

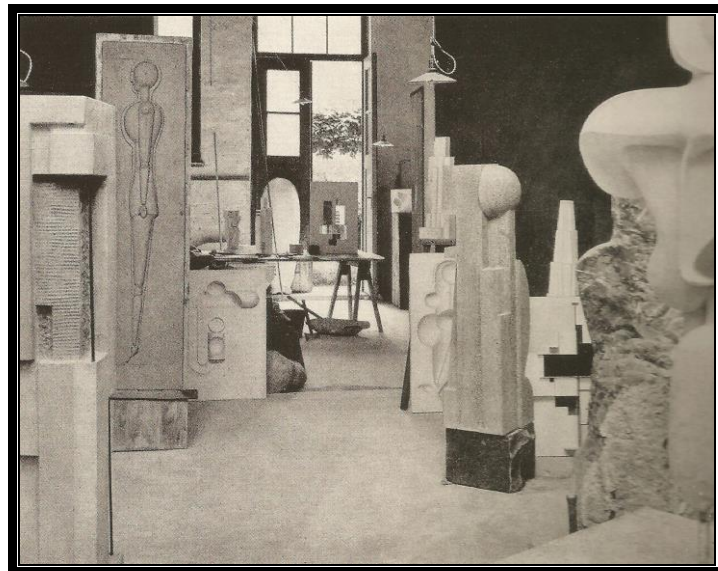
9. Joost Schmidt, αφίσα για την έκθεση του Μπαουχάουζ στη Βαϊμάρη, το 1923.

10. Gunta Stölzl, μάλλινο επιτοίχιο υφαντό, 1923.

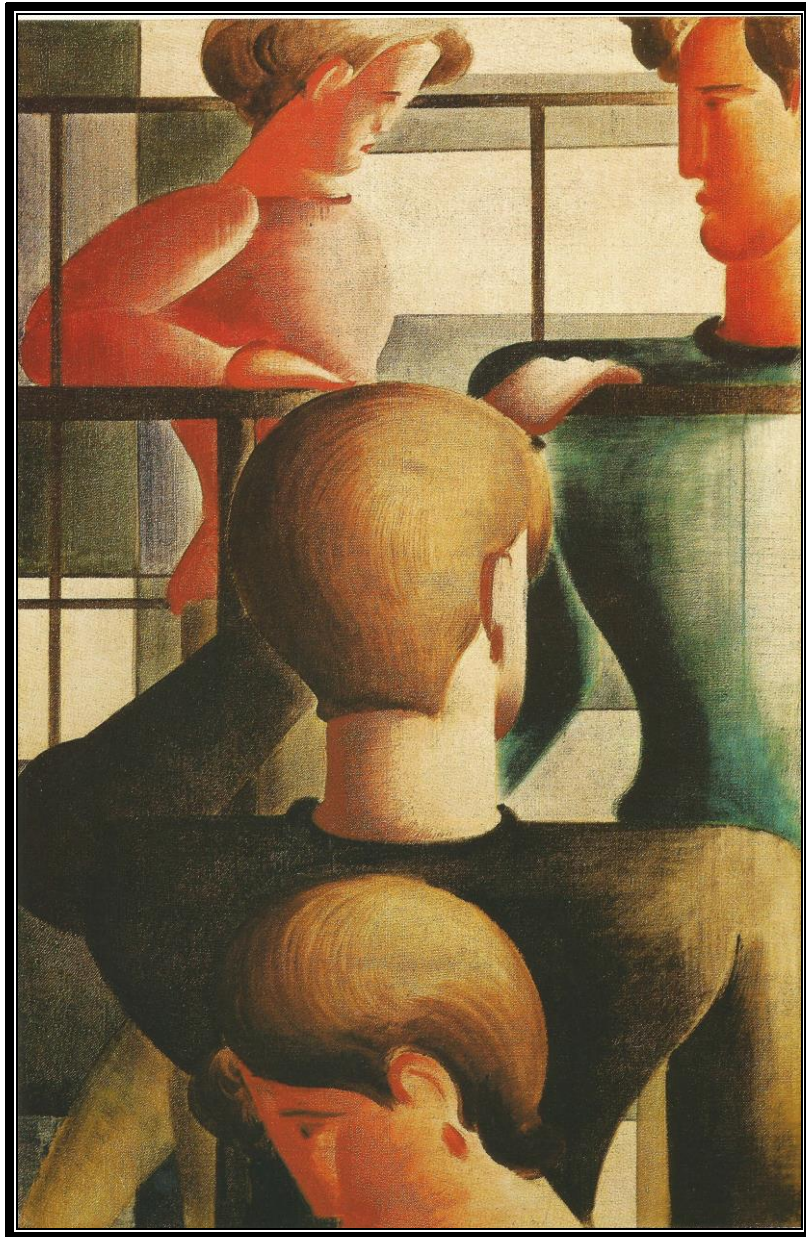
11. Το εργαστήριο αγγειοπλαστικής, στους στάβλους του Dornburg Castle, το 1923.

12. Το εργαστήριο γλυπτικής, στη Βαϊμάρη, το 1923.

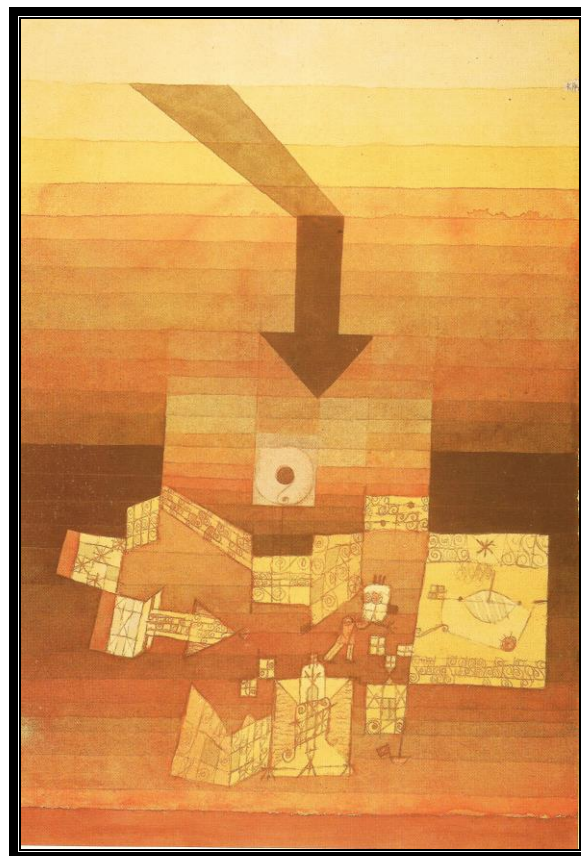
13. Η Lis Beyer με κοστούμι για το Weiss Fest (White Festival), Μάρτιος 1926.

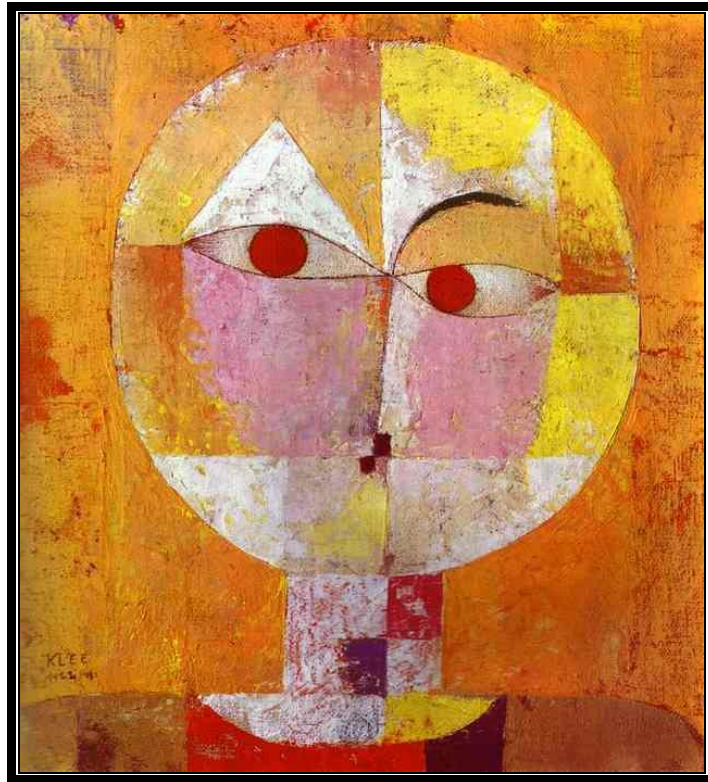
14. Ο Όσκαρ Σλέμερ (Oskar Schlemmer) ήταν καθηγητής στο Μπαουχάουζ και επικεφαλής του θεατρικού εργαστηρίου από το 1920 έως το 1929. Το 1930 ο ναζί υπουργός Εσωτερικών και Παιδείας, στο κρατίδιο της Θουριγγίας, Βίλχελμ Φρικ (Wilhelm Frick), διέταξε να ασβεστοθούν οι τοιχογραφίες του σε διάδρομο της σχολής του Μπαουχάουζ, στη Βαϊμάρη. Στο μεταξύ, ο Σλέμερ έφτιαχνε νέες τοιχογραφίες στο Folkwang Πανεπιστήμιο Τεχνών, στο Έσσεν. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Σλέμερ ζωγράφισε το έργο «Gruppe am Geländer I» (Group on Banister I), το 1930-1931, όπου φαίνονται οι επιδράσεις του κονστρουκτιβισμού και του λειτουργισμού (φονξιοναλισμού), για των οποίων την εξέλιξη συνέβαλε στο Μπαουχάουζ.

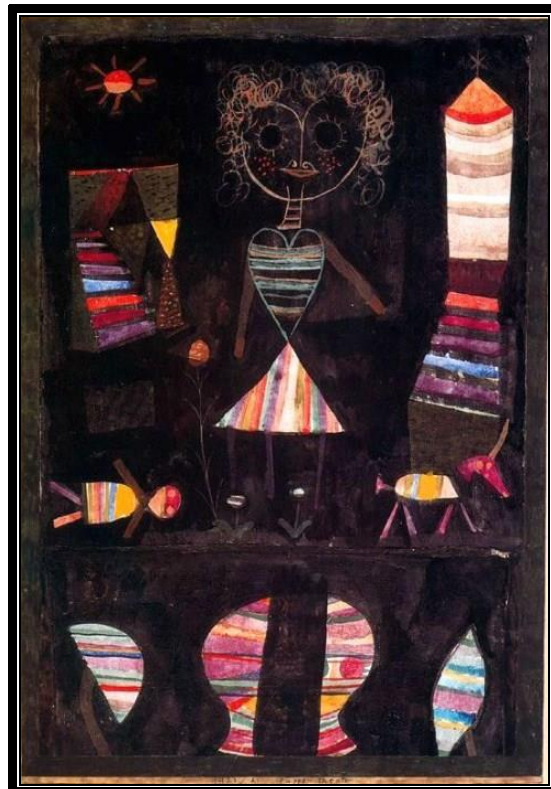
15. Πάουλ Κλέε (Paul Klee), «Tempelgärten» (Temple Gardens), 1920, κυβισμός, εξπρεσιονισμός, πρώιμο έργο.

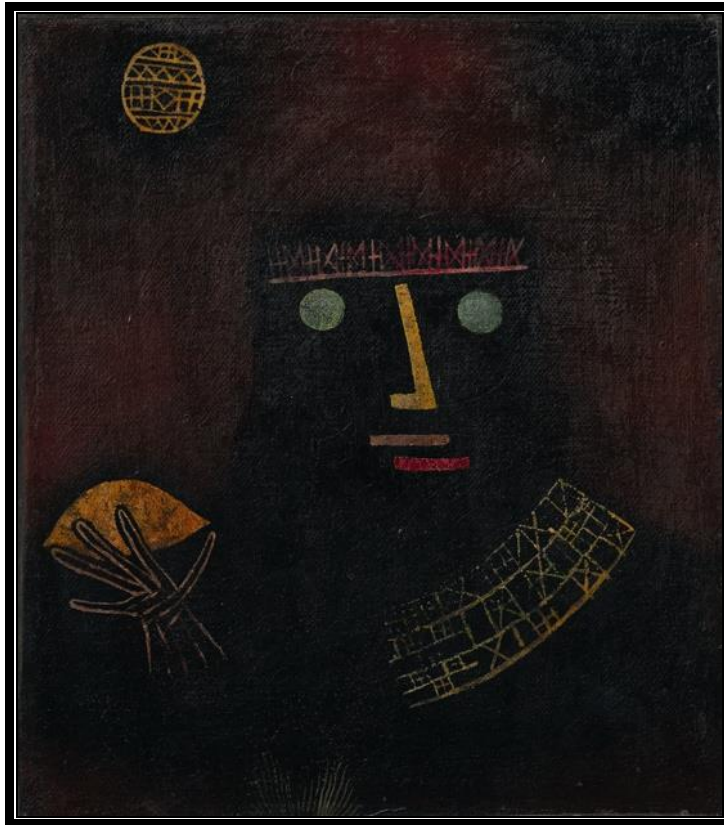
16. Ο Πάουλ Κλέε ήταν ένας από τους εκπροσώπους του κονστρουκτιβισμού στη Γερμανία. Στο έργο «Betroffener Ort» (Location Hit), 1922, περίοδος Μπαουχάουζ, προβάλλεται το περιεχόμενο μίας γραπτής διακήρυξής του, το 1920, ότι «η τέχνη δεν αναπαράγει το ορατό, αλλά κάνει τα πράγματα ορατά».

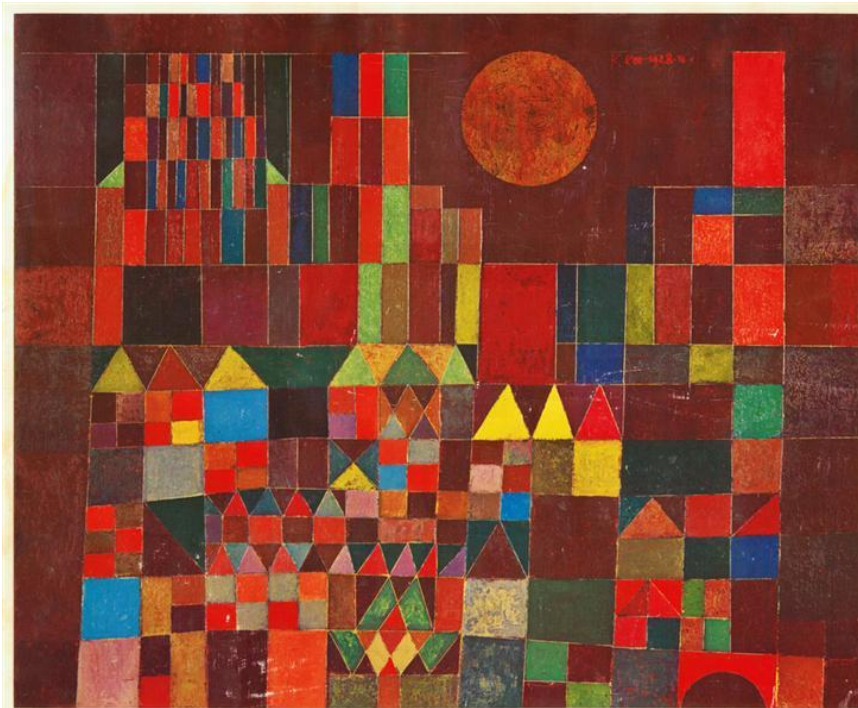
17. Πάουλ Κλέε, «Senecio» (Σενέκιος), 1922, κυβισμός, περίοδος Μπαουχάουζ.

18. Πάουλ Κλέε, «Puppet Theater», 1923, σουρεαλισμός, περίοδος Μπαουχάουζ.

19. Πάουλ Κλέε, «Schwarzer Fürst» (Black Prince), 1927, εξπρεσιονισμός, περίοδος Μπαουχάουζ.

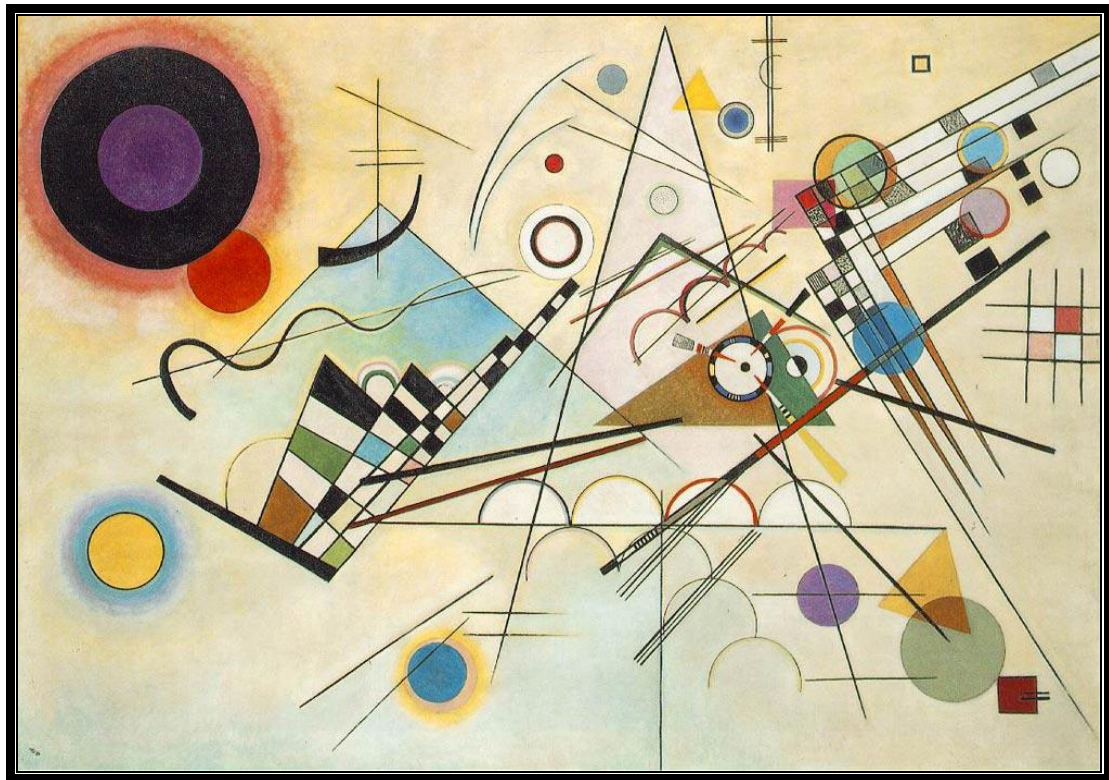
20. Πάουλ Κλέε, «Burg und Sonne» (Castle And Sun), 1928, εξπρεσιονισμός, περίοδος Μπαουχάουζ.

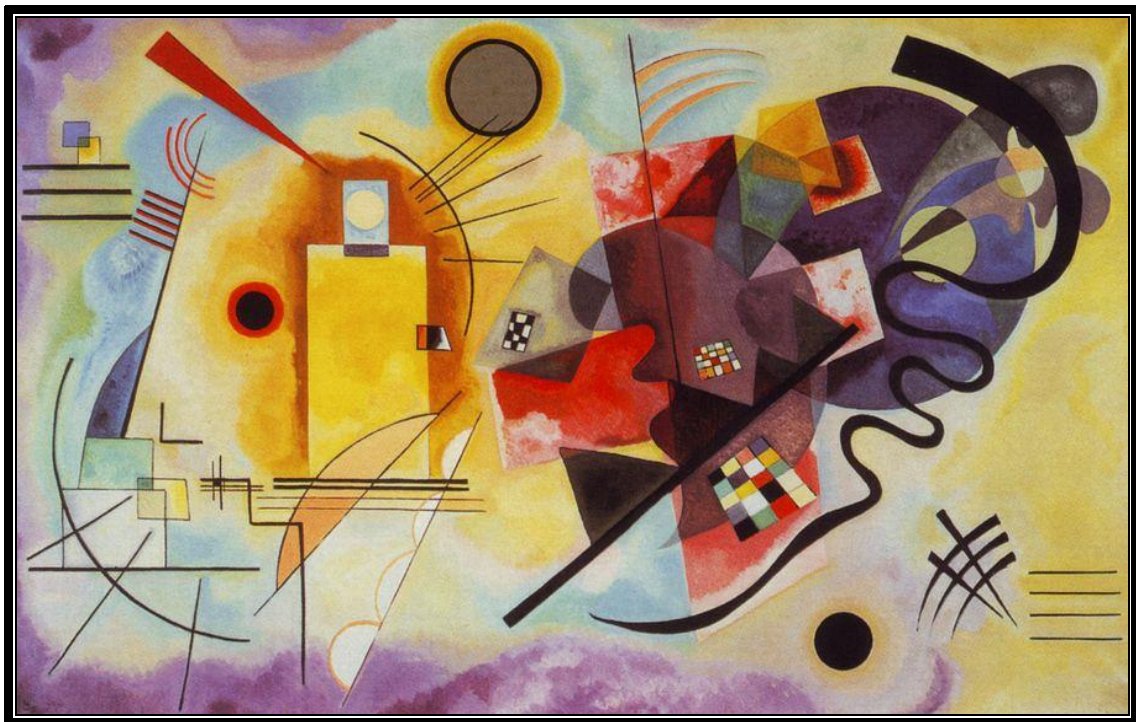
21. Βασίλι Καντίνσκι (Vasily Kandinsky – Wassily Kandinsky), «Auf Weiss II» (On White II), 1923, αφηρημένη τέχνη, με γεωμετρικά στοιχεία, περίοδος Μπαουχάουζ.

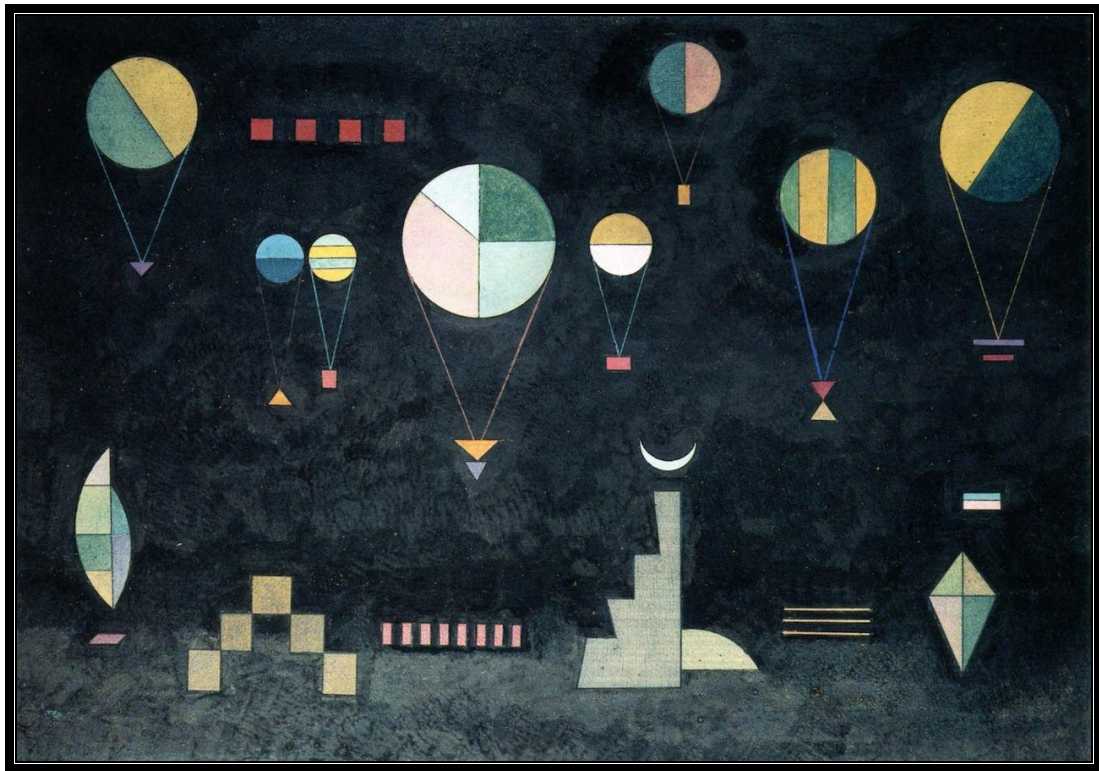
22. Βασίλι Καντίνσκι, «Schwarz und Violett» (Μαύρο και βιολετί), 1923, αφηρημένη τέχνη, με γεωμετρικά στοιχεία, περίοδος Μπαουχάουζ.

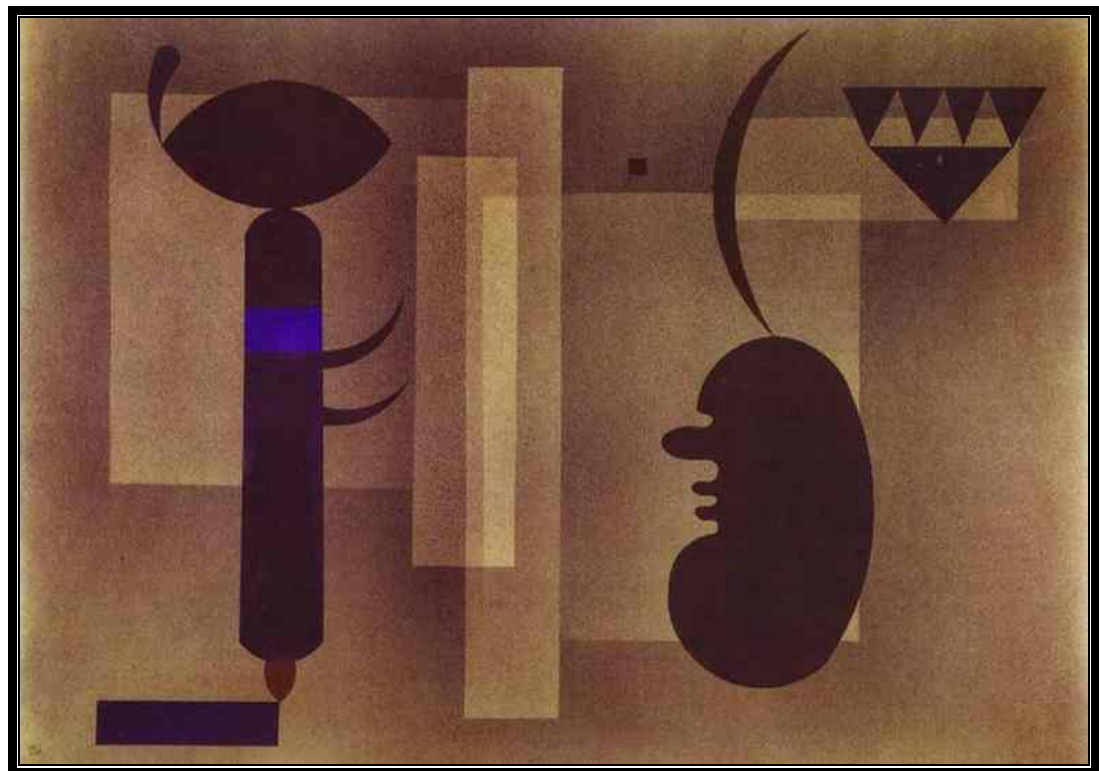
23. Βασίλι Καντίνσκι, «Komposition VIII» (Σύνθεση VIII)
Composition VIII, 1923, αφηρημένη τέχνη, με στοιχεία
σουπρεματισμού και κονστρουκτιβισμού, περίοδος Μπαουχάουζ.

24. Βασίλι Καντίνσκι, «Gelb-Rot-Blau» (Κίτρινο-κόκκινο-μπλε),
1925, αφηρημένη τέχνη, δείχνει την αποστασιοποίησή του από τον
σουπρεματισμό και τον κονστρουκτιβισμό, περίοδος Μπαουχάουζ.

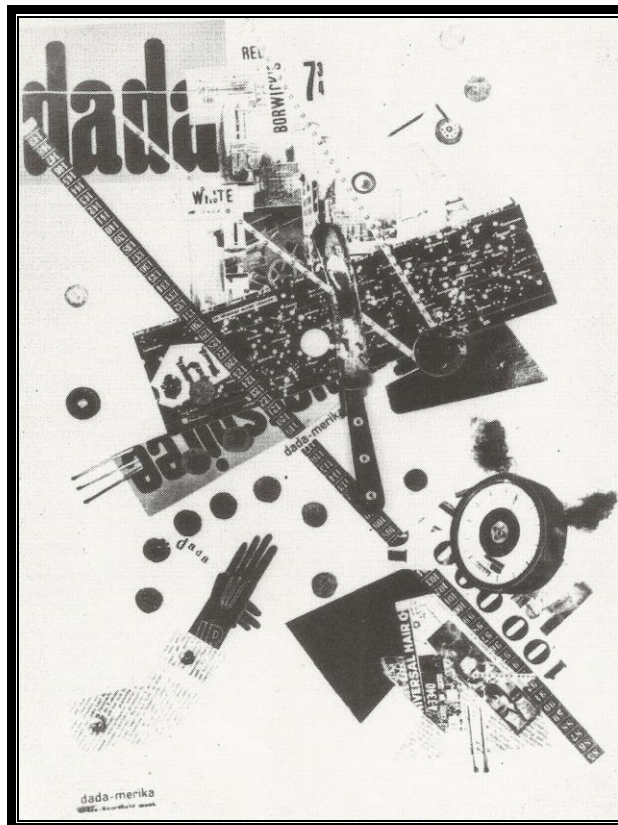
25. Βασίλι Καντίνσκι, «Shallow-Deep», 1930, αφηρημένη τέχνη, με γεωμετρικά στοιχεία, περίοδος Μπαουχάουζ.

26. Βασίλι Καντίνσκι, «Gloomy Situation», 1933, αφηρημένη τέχνη, με στοιχεία σουρεαλισμού.

27. Βασίλι Καντίνσκι, «Komposition X» (Σύνθεση X), 1939, αφηρημένη τέχνη, με στοιχεία σουρεαλισμού.

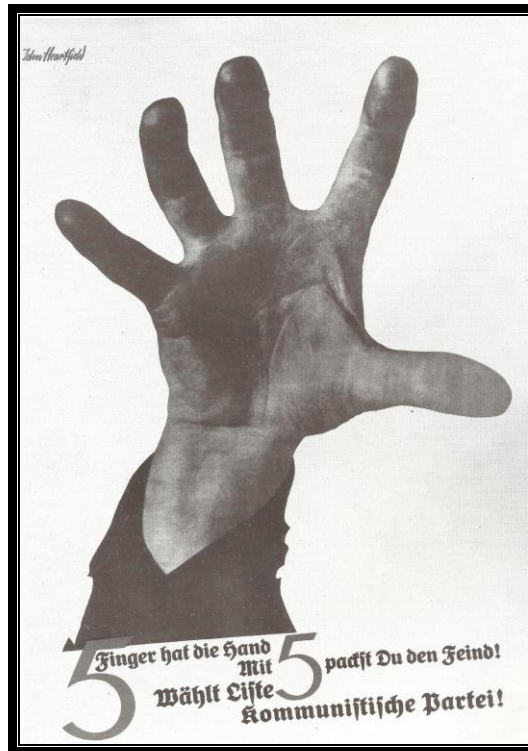
28. Το 1919, οι Τζον Χάρτφιλντ (John Heartfield) και Τζορτζ Γκρος (George Grosz) έφτιαχναν κολάζ με φωτογραφίες τις οποίες τοποθετούσαν πάνω σε σχέδια του Γκρος. Το dada-merika, με την υπογραφή «Grosz-Heartfield mont.», είναι ένα από αυτά. Σήμερα θεωρείται χαμένο και το αντίγραφο προέρχεται από τον κατάλογο της Πρώτης Διεθνούς Έκθεσης Νταντά, που πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο, το 1920.

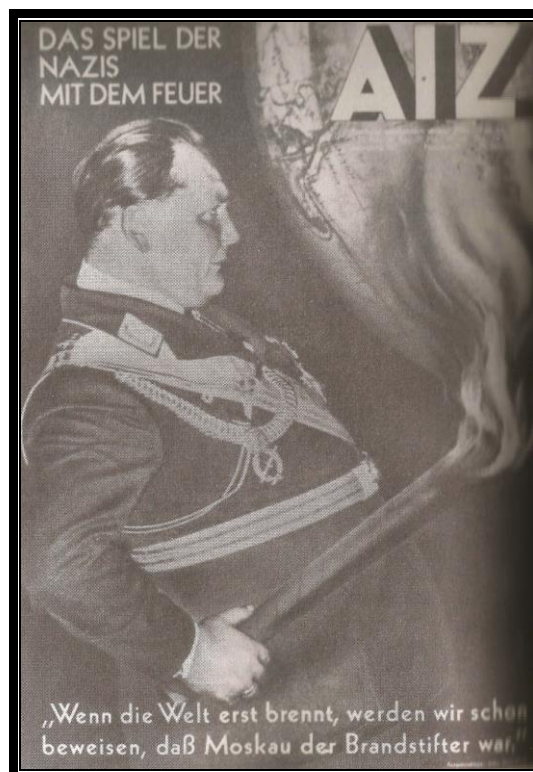
29. Ο εκδότης του περιοδικού *Der Dada* ήταν ο Ραούλ Χάουσμμαν (Raoul Hausmann). Τον Απρίλιο του 1920 δημοσιεύτηκε το τρίτο τεύχος. Ο Τζον Χάρτφιλντ φιλοτέχνησε το εξώφυλλο, στο οποίο αναφέρονται γνωστοί καλλιτέχνες του νταντά στο Βερολίνο, όπως οι Hausmann, Baader και Grosz.

30. Το περιοδικό *Arbeiter-Illustrierte-Zeitung* (A-I-Z) πρόσφερε κάτι περισσότερο από ένα πολιτικό μήνυμα, κάνοντας προτάσεις σε θέματα αισθητικής, με μοντάζ εικόνων και κειμένων. Αυτό το φύλλο, του τεύχους 41, 1929, δείχνει το συναισθηματικό αντίκτυπο της καλά οργανωμένης σχεδίασης και διάταξης του υλικού σε ένα εικονογραφημένο περιοδικό. Από το 1928 το A-I-Z δημοσίευε συστηματικά φωτομοντάζ του Τζον Χάρτφιλντ, που σχολίαζαν την πολιτική επικαιρότητα.

31. Τζον Χάρτφιλντ, αφίσα για τις εκλογές του Ράιχσταγκ, Μάιος 1928.

32. Τζον Χάρτφιλντ, φωτομοντάζ για το A-I-Z, που δημοσιεύτηκε στην Πράγα, στις 28 Φεβρουαρίου του 1935. Η υποδήλωση του έργου: Όπως ο Γκέρινγκ έβαλε φωτιά στο Ράιχσταγκ και κατηγορήσε τους Κομμουνιστές, έτσι και οι ναζί θα απέδιδαν ευθύνες στη Μόσχα για τον πόλεμο τον οποίο ετοίμαζαν.

33. Georg Scholz, «Bahnwärterhäuschen» (Signalman house), 1925, Νέα Αντικειμενικότητα.
Στο έργο προβάλλεται η επίδραση της τεχνολογίας στην ανθρώπινη ζωή.

34. Ότο Ντιξ (Otto Dix), «Flandern» (Φλάνδρα), 1934-1936.

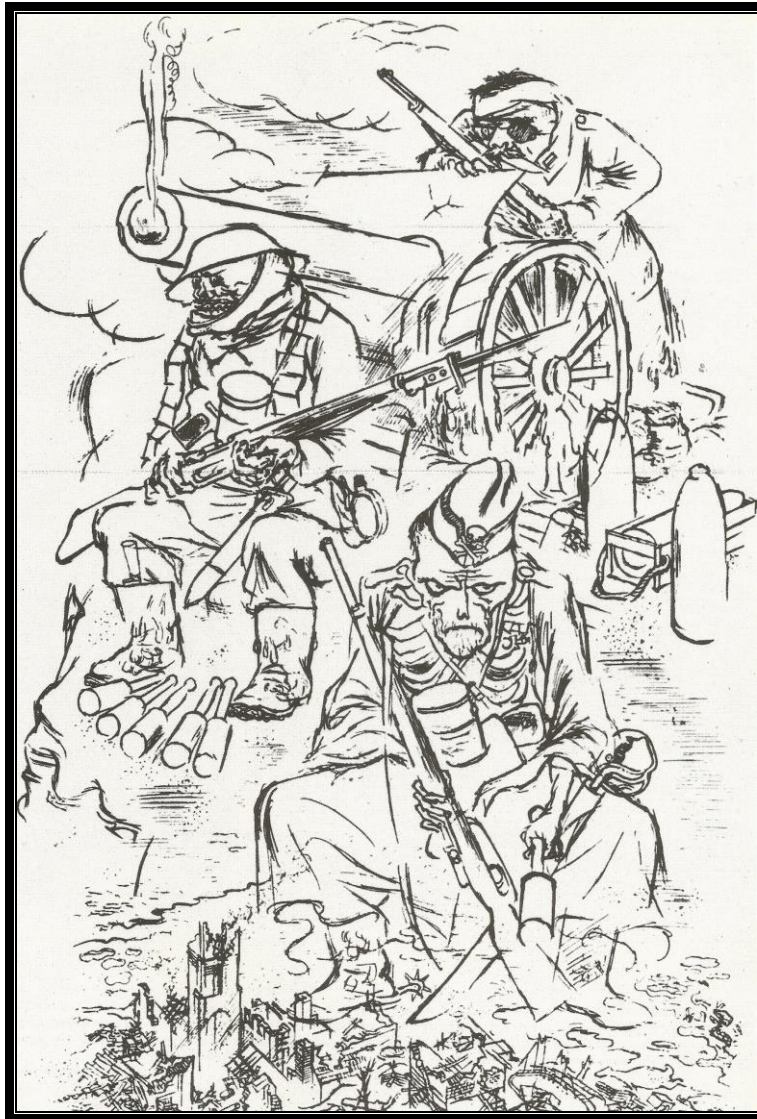
35. Καρλ Χόφερ (Karl Hofer), «Die Schwarzen Zimmer» (Το μαύρο Δωμάτιο ή ο Τυμπανιστής – λεπτομέρεια), 1943.

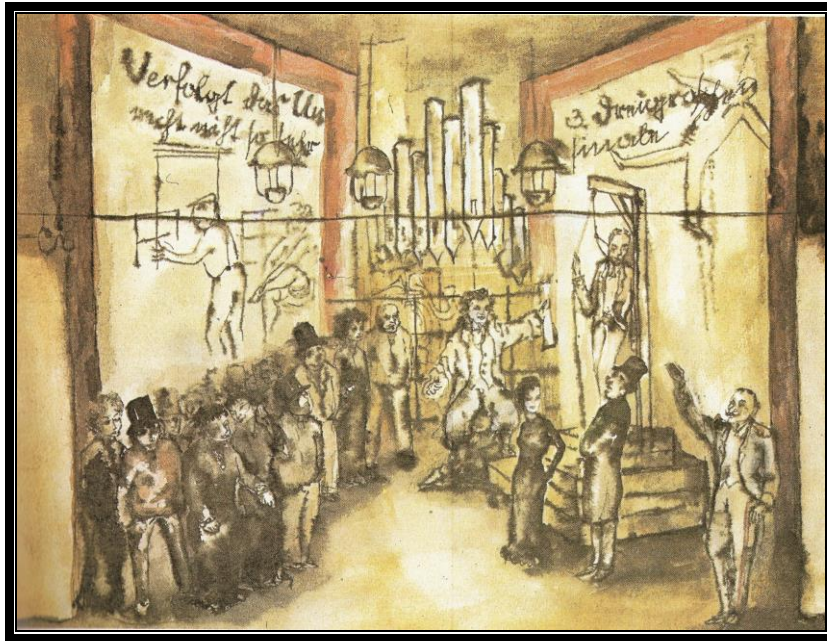
36. Χορστ Στρέμπελ (Horst Stempel), «Nacht über Deutschland» (Νύχτα στη Γερμανία, τετράπτυχο – λεπτομέρεια), 1945.

37. Σκηνικό (1919) από την ταινία «Das Cabinet des Dr. Caligari» (Το Εργαστήριο του Δρ. Καλιγκάρι), που προβλήθηκε στους κινηματογράφους, το 1920, σχεδιάστηκε από τους Hermann Warm, Walter Röhrig και Walter Reimann, και προβάλλει έναν κόσμο τεχνητό. Η ταινία θεωρείται αντιπροσωπευτικό δείγμα του γερμανικού εξπρεσιονισμού όπως εκφράστηκε στον κινηματογράφο.

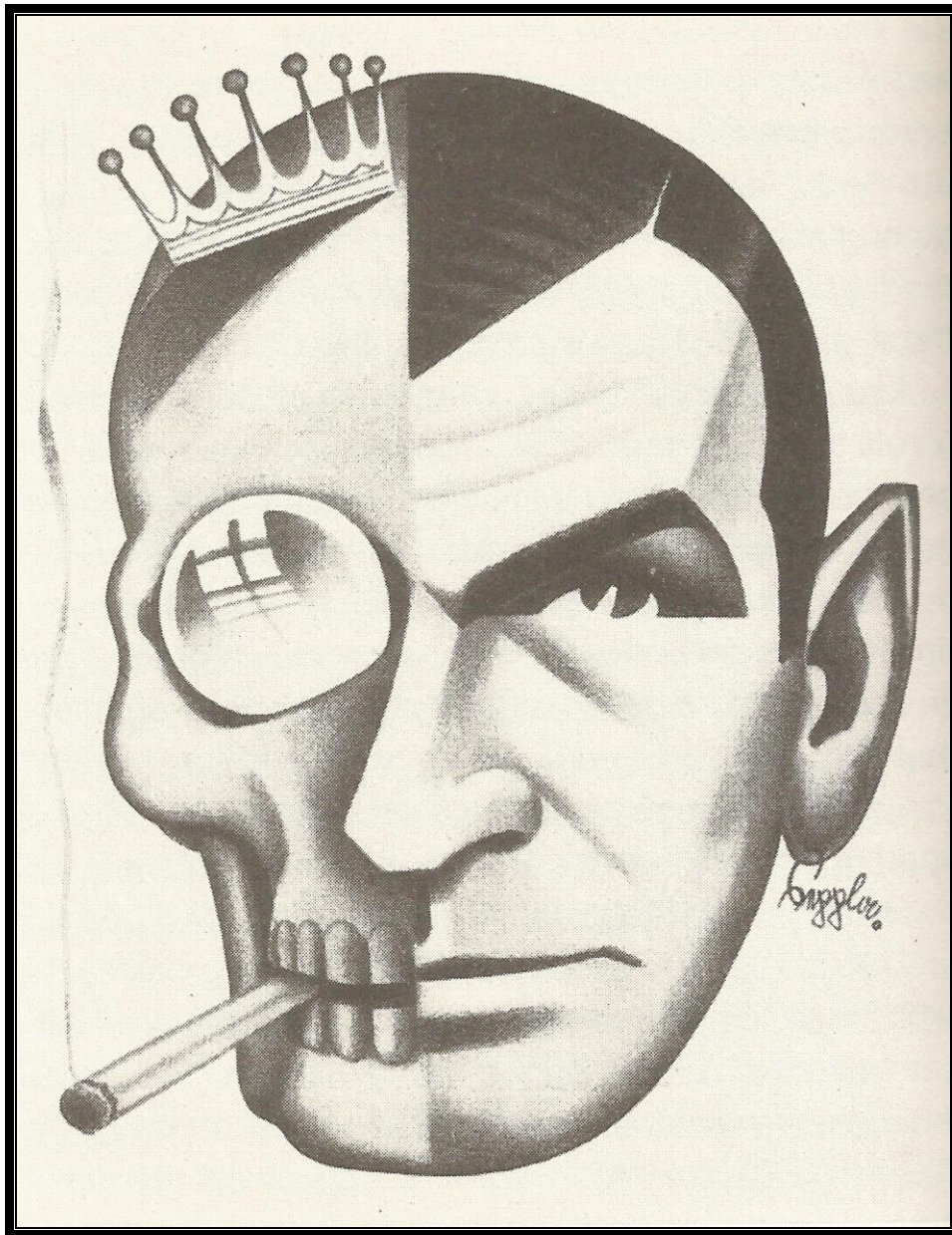
38. Ο εκδότης Gustav Kiepenheuer έβγαλε ένα παιδικό βιβλίο του Μπέρτολτ Μπρεχτ (Bertolt Brecht), με τίτλο *Die drei Soldaten* (*The Three Soldiers*), το 1931-1932. Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '20 ο Μπρεχτ σχεδίαζε να γράψει ένα αντιπολεμικό βιβλίο για παιδιά, βασισμένο σε προσωπικά του βιώματα από τον Α΄ Πόλεμο. Η συγγραφή και ολοκλήρωση του βιβλίου τον απασχόλησε για τρία χρόνια. Η εικονογράφηση ήταν του Τζορτζ Γκρος. Ο Γκρος είχε κατηγορηθεί για βλασφημία το 1930 και έτσι ο Μπρεχτ τον θεώρησε ως τον πλέον κατάλληλο για την εικονογράφηση του αντι-κληρικού παιδικού του βιβλίου. Η συνεργασία των Μπρεχτ και Γκρος οδήγησε σε ένα τελείως διαφορετικό και αντισυμβατικό για την εποχή παιδικό βιβλίο. Το έργο ήρθε σε πλήρη αντίθεση τότε με τη σοβινιστική τάση την οποία εκδήλωνε το κομμάτι της λογοτεχνίας που ασχολούνταν με τον πόλεμο, γιατί αποκάλυπτε σκληρά την ωμή πραγματικότητα του πολέμου. Στόχος του βιβλίου ήταν η αφύπνιση των παιδιών και η ανάπτυξη κριτικής σκέψης απέναντι στην εξουσία. Ο Μπρεχτ, μάλιστα, στη εισαγωγή, προτείνει στους ενήλικες να διαβάζουν το βιβλίο μαζί με τα παιδιά, για να τους εξηγούν το ιστορικό πλαίσιο, ώστε να γίνονται κατανοητά τα κοινωνικά σχόλια, και να τα ενθαρρύνουν για να τους θέτουν ερωτήματα. Ο συγγραφέας, θεωρώντας γι' αυτούς τους λόγους το βιβλίο σημαντικό, έπεισε τον εκδότη του να το κυκλοφορήσει με χαμηλή τιμή στην αγορά.

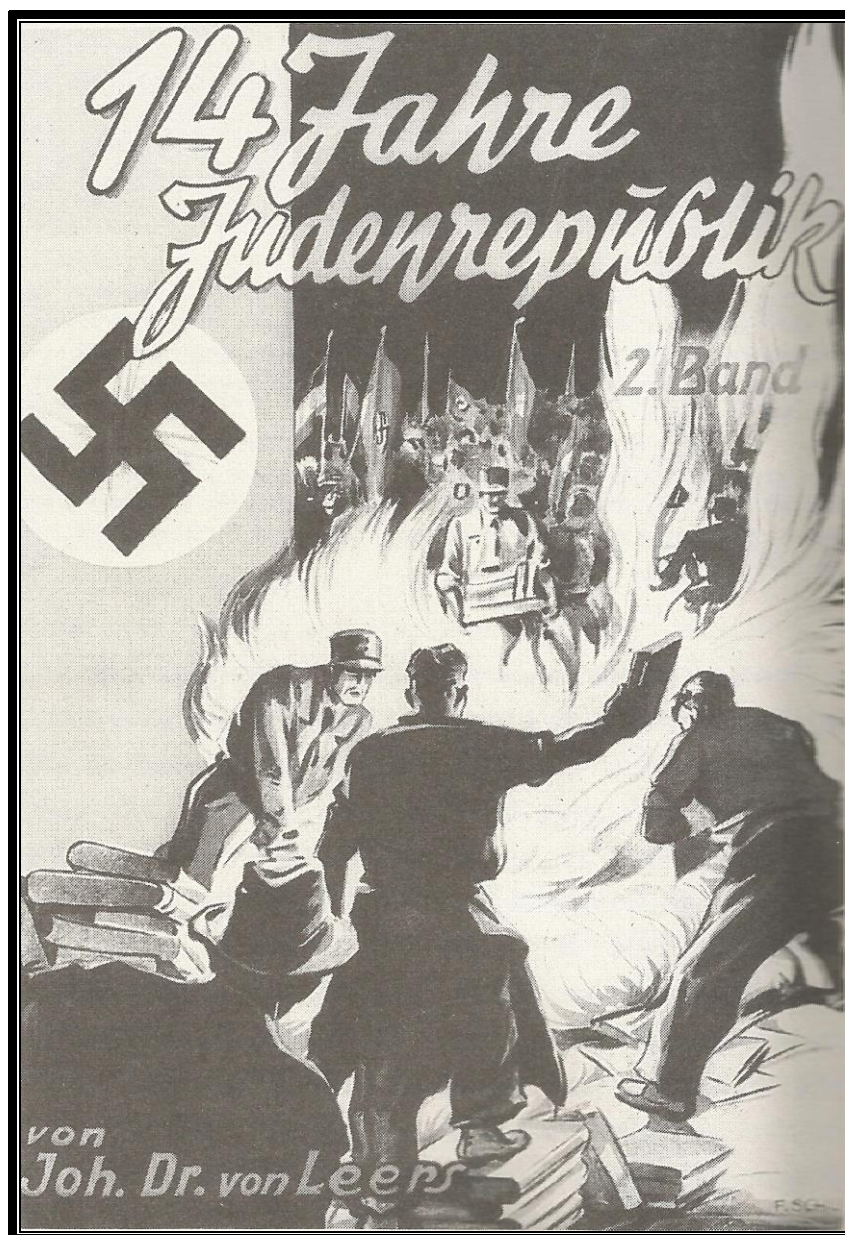
39. Οι Μπέρτολτ Μπρεχτ και Κουρτ Βάιλ (Kurt Weill) κατέκτησαν τη σκηνή στη Δημοκρατία της Βαϊμάρης με την *Όπερα της Πεντάρας (Die Dreigroschenoper)*. Η πρεμιέρα έγινε στο Βερολίνο, στις 31 Αυγούστου του 1928. Αυτό το σχέδιο, που φτιάχτηκε με αφορμή την πρεμιέρα, είναι του Caspar Neher, ο οποίος ήταν φίλος του Μπρεχτ από τα νεανικά του χρόνια και ένας από τους πιο σημαντικούς σκηνογράφους της Γερμανίας.

40. «The Chocolate Kiddies», ένα γκρουπ από τις ΗΠΑ, επικεντρωμένο στο βαριετέ, επισκέφτηκε τη Γερμανία το 1926, φέρνοντας σε επαφή το κοινό για πρώτη φορά ζωντανά με την αμερικανική τζαζ. Εδώ μέλη του γκρουπ ποζάρουν στις στέγες του Βερολίνου για τη διαφημιστική καμπάνια.

41. Καρικατούρα του Ρεμάρκ, στο εθνικοσοσιαλιστικό εβδομαδιαίο σατιρικό περιοδικό *Die Brennessel* (*Η Τσουκνίδα*), με προπαγανδιστικό περιεχόμενο υπέρ του εθνικοσοσιαλισμού, Απρίλιος 1932. «Το Πρόσωπο της Δημοκρατίας» ήταν μία μόνιμη στήλη από το 1930, όπου δημοσιεύονταν δυσφημιστικά πορτρέτα των πολιτικών αντιπάλων. Το σχόλιο για το Ρεμάρκ ήταν: «Ο Έριχ Μαρία Ρεμάρκ γύρισε από τον πόλεμο με ένα μικρό σωρό ανοησίες, τις οποίες η νέα Γερμανία του επέτρεψε να μετατρέψει εύκολα σε εκατομμύρια, επιδιώκοντας τώρα να αποφύγει την καταβολή φόρου στην αγαπημένη πατρίδα».

42. «14 Χρόνια Εβραϊκής Δημοκρατίας» είναι ο τίτλος ενός ναζιστικού «απολογισμού της περιόδου και του συστήματος», που δημοσιεύτηκε τον Ιούλιο του 1933. Ο Johann Dr. von Leers έγραψε και δημοσίευσε μία σειρά συκοφαντικών κειμένων για τη Δημοκρατία της Βαϊμάρης. Εδώ το εξώφυλλο παρουσιάζει την καύση των βιβλίων, που πραγματοποιήθηκε στις 10 Μαΐου του 1933, ως κομβικό σημείο θριάμβου της ναζιστικής Γερμανίας.

Πηγές

Μέρος 1

- 1) Καρτ ποστάλ (Carte-postale), Ακαδημία Τεχνών.
- 2) Καρτ ποστάλ, Ακαδημία Τεχνών.
- 3) Paul Wietzorek, *Historic Berlin*, μτφρ. Rhett Griffith, Michael Imhof Verlag GmbH&Co. KG, Printed in EU, 2008, σ. 153.
- 4) Paul Wietzorek, *Historic Berlin*, ό.π., σ. 28-29.
- 5) Paul Wietzorek, *Historic Berlin*, ό.π., σ. 87.
- 6) *Berlin damals und heute*, βασισμένο σε ιδέα της Susanne Roder, μτφρ. Simon Hodgson, Ricardo Andres Leal Rubiano, Veronica de Martino, εκδόσεις Herausgegeben von Wieland Giebel, Berlin, 2009, σ. 64.
- 7) *Berlin damals und heute*, ό.π., σ. 66.
- 8) Καρτ ποστάλ, Ακαδημία Τεχνών.
- 9) Καρτ ποστάλ, Ακαδημία Τεχνών.
- 10) *Berlin damals und heute*, ό.π., σ. 67.
- 11) Φωτογραφία από το Γερμανικό Ιστορικό Μουσείο, Βερολίνο, Μάρτιος 2010, τομέας νεότερης και σύγχρονης ιστορίας – Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος.
- 12) Καρτ ποστάλ, Γερμανικό Ιστορικό Μουσείο, Βερολίνο.
- 13) Καρτ ποστάλ, Γερμανικό Ιστορικό Μουσείο, Βερολίνο, Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties, Art and Literature in the Weimar Republic*, translator Katherine Vanovitch, Yale University Press, New Haven and London, 1990, σ. 83.
- 14) Καρτ ποστάλ, Γερμανικό Ιστορικό Μουσείο, Βερολίνο.
- 15) Christian Härtel, *Berlino Una breve storia*, μτφρ. Gianluca Falanga, berlin edition, 2006, σ. 41.
- 16) Christian Härtel, *Berlino Una breve storia*, ό.π., σ. 43.
- 17) Klaus Hesse, Andreas Sander (υπεύθυνοι έκδοσης), *Topography of Terrors, Gestapo, SS and Reich Security Main Office on Wilhelm-and Prinz-Albrecht-Straße*, μτφρ. Karen Margolis, Dr. Pamela E. Selwyn., published by Topography of Terror Foundation, Berlin, 2η αναθεωρημένη έκδοση 2009, σ. 31.

- 18) Sven Felix Kellerhof, *Berlin under the Swastika*, μτφρ. Penny Croucher, berlin edition, 2006, σ. 29.
- 19) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 121.
- 20) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 121.
- 21) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 120.
- 22) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 122.
- 23) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 38.
- 24) Sven Felix Kellerhof, *Berlin under the Swastika*, ό.π., σ. 32.
- 25) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 38.
- 26) Sven Felix Kellerhof, *Berlin under the Swastika*, ό.π., σ. 24.
- 27) Sven Felix Kellerhof, *Berlin under the Swastika*, ό.π., σ. 25.
- 28) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 39.
- 29) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 39.
- 30) Sven Felix Kellerhof, *Berlin under the Swastika*, ό.π., σ. 50.
- 31) Sven Felix Kellerhof, *Berlin under the Swastika*, ό.π., σ. 51.
- 32) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 140.
- 33) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 140.
- 34) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 69.
- 35) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 124.
- 36) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 125.
- 37) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 134.
- 38) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 135.
- 39) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 137.
- 40) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 186.
- 41) Klaus Hesse, Andreas Sander, *Topography of Terrors*, ό.π., σ. 139.

Μέρος 2

- 1) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 33.
- 2) <https://bauhaus-movement.tumblr.com/>
- 3) Magdalena Droste, *The Bauhaus, 1919-1933 Reform and Avant-Garde*, Taschen, Köln, 2006, σ. 47.
- 4) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 154-155.
- 5) Magdalena Droste, *The Bauhaus*, ό.π., σ. 85.
- 6) Magdalena Droste, *The Bauhaus*, ό.π., σ. 37.
- 7) <http://99percentinvisible.org/>
- 8) <http://99percentinvisible.org/>
- 9) <http://99percentinvisible.org/>
- 10) Magdalena Droste, *The Bauhaus*, ό.π., σ. 21.
- 11) Magdalena Droste, *The Bauhaus*, ό.π., σ. 20.
- 12) Magdalena Droste, *The Bauhaus*, ό.π., σ. 20.
- 13) Magdalena Droste, *The Bauhaus*, ό.π., σ. 68-69.
- 14) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 110-111.
- 15) <https://www.wikiart.org>
- 16) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 36-37.
- 17) <https://en.wikipedia.org>
- 18) <http://carnetimaginaire.tumblr.com/>
- 19) <http://paulklee.fr/>
- 20) <https://www.wikiart.org>
- 21) <https://commons.wikimedia.org>
- 22) <http://www.wassilykandinsky.net/>
- 23) <http://www.wassilykandinsky.net/>

- 24) <http://www.wassilykandinsky.net/>
- 25) <http://www.wassilykandinsky.net/>
- 26) <http://www.wassilykandinsky.net/>
- 27) <http://www.wassilykandinsky.net/>
- 28) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 66.
- 29) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 67.
- 30) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 209.
- 31) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 211-212.
- 32) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 244-245.
- 33) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 112.
- 34) Φωτογραφία, Hamburger Bahnhof Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Βερολίνο, από την έκθεση «The Black Years. Histories of a Collection: 1933-1945», 21.11.2015-21.08.2016, Φεβρουάριος 2016.
- 35) Φωτογραφία, Hamburger Bahnhof Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Βερολίνο, από την έκθεση «The Black Years. Histories of a Collection: 1933-1945», 21.11.2015-21.08.2016, Φεβρουάριος 2016.
- 36) Φωτογραφία, Hamburger Bahnhof Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Βερολίνο, από την έκθεση «The Black Years. Histories of a Collection: 1933-1945», 21.11.2015-21.08.2016, Φεβρουάριος 2016.
- 37) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 42.
- 38) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 201-202, Bettina Kümmerling-Meibauer «German Avant-garde Children’s Literature of the 1920s and 1930s: A Paradoxical Relationship», στο Bettina Kümmerling-Meibauer, Anja Müller (επιμέλεια), *Canon Constitution and Canon Change in Children’s Literature* (συλλογικό έργο), Routledge by Taylor & Francis Group, New York & UK, 2017 (1st published in 2016), σ. 126, 129, 137.
- 39) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 159.
- 40) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 139.
- 41) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 218.
- 42) Bärbel Schrader, Jürgen Schebera, *The “Golden” Twenties*, ό.π., σ. 240.